

festivalová recenzia – **program Junior**

TÁTO IZBA SA NEDÁ ZJESŤ

DIVADLO LAB VŠMU

autorka recenzie: Mária Vavrovičová, Divadelná réžia a dramaturgia Akadémie umení

predstavenie na festivale Dotyky a spojenia:

28.6.2024 v Martine

Duša medzi štyrmi stenami

Inscenácia *Táto izba sa nedá zjesť* Divadla LAB Vysokej školy múzických umení vznikla podľa rovnomennej novely Nicol Hochholczerovej. Výsledok je jedinečnou spoluprácou Hudobnej a tanečnej fakulty a Divadelnej fakulty VŠMU. Na jej tvorbe sa podieľali študentky z troch katedrií – Katedra bábkarskej tvorby, Katedra réžie a dramaturgie, Katedra tanečnej tvorby, čo sa odrazilo vo výslednej syntéze činohry, pohybovej performancie a materiálového divadla. Režisérka Patrícia Rotterová, zároveň autorka dramatisácie, sa v nej zamerala na citový život hlavnej hrdinky literárnej predlohy – Terezy. V jej javiskovej koncepcii sme videli trojnásobne stvárnenú hlavnú protagonistku v rôznych vekových obdobiach: trinásťročnú, pätnásťročnú a osemnásťročnú. Postava trinásťročnej Terezy reprezentuje detské vnútro hlavnej hrdinky, pätnásťročná dospievajúcu dušu a osemnásťročná Tereza stelesňuje svet mladej ženy. Tvorivý tím tematizoval problematiku sexuálneho zneužívania cez ideu dospievania dievčaťa za prítomnosti nezdravého vplyvu – vzťahu so starším mužom, sochárom a výtvarníkom. Tvorčiny sa napriek emočnej tiaži problematiky podarilo do inscenačného tvaru dostať aj humor, príznačný už pre samotnú predlohu dramatisácie.

Scénografické riešenie pozostávalo z veľkého bieleho štvorca, ktorý reprezentoval Terezinu detskú izbu. V tomto priestore sa odohráva citový život hlavnej hrdinky – rozmýšľa o vzťahu so starším mužom a postupne k nemu mení svoj postoj. Priestor je zároveň alúziou toxického vzťahu, z ktorého Tereza nevie vyjsť. Je uväznená medzi štyrmi stenami. Kostýmy postáv boli symbolické. Postava trinásťročnej Terezy má oblečené typicky „nášťročné“ voľné nohavice a tričko s detinským motívom. Kostým pätnásťročnej Terezy pôsobí sexuálne provokatívne. Pozostáva zo sukne s vysokými rozparkami na oboch stranách siahajúcimi takmer až ku pásu a z crop topu s priesvitnými časťami. Postava osemnásťročnej Terezy je odetá do šiat. Farby kostýmov pozostávajú zo stereotypne označovanej ženskej ružovej, zastúpenie má aj mužom prislúchajúca modrá (sukňa pätnásťročnej Terezy) či pokojná béžová (osemnásťročná Tereza). Všetky tri predstaviteľky Terezy spája jeden vizuálny prvok – účes zo zapletených vrkočov. Vo svetelnom riešení Patrície Rotterovej a Kataríny

Jurdovej vidíme tiež symboliku dievčenského sveta, ktorý je narušovaný mužským elementom – do ružového svetla vstupuje modrá farba.

Každá z predstaviteľiek hlavnej hrdinky má iný charakter. Trinásťročná Tereza (Margaréta Štofčíková) je detská, naivná, čistá. Postava pätnásťročnej Terezy (Tereza Ľaptíková) je vyzývavá, impulzívna bytosť, ktorá sa mení na dospelú ženu. Postava osemnásťročnej Terezy (Vanesa Hagyungová) je stvárnením dospelaj a sklamanej ženy. Herečky používajú kinetický piesok v modrej farbe značiaci Terezkinu pripútanosť k staršiemu mužovi. V práci s ním sú ukryté Terezkiné emócie. Cez piesok je ilustrovaný citový príbeh hrdinky – presýpaním v rukách, drvením, budovaním a zároveň padaním... Čokoľvek herečky z piesku vybudujú, spadne. Protagonistky do veľkej miery tvoria postavy prostredníctvom pohybového vyjadrenia. Choreografia pozostáva z opisných pohybov dokresľujúcich príbeh ako aj zo sexuálne provokatívnych tanečných vyjadrení pätnásťročnej Terezy.

Hudobná zložka Tomáša Stupavského a Miroslava Lacha pôsobí nostalgicky, túžobne, ale aj tajomne. Do hudobnej skladby zhmotnenej pohybom zaznievalo dominantné slovo. Vďaka tejto syntéze sa divákovi utváral príbeh vo vedomí rôzne. Do práce so slovom tvorkyne vložili cyklický rámec – v závere inscenácie zazneli repliky z jej začiatku.

Režisérka Patrícia Rotterová pripravila inscenáciu, ktorá nesie odkaz potreby citlivého a starostlivého prístupu k mladým dospievajúcim dievčatám. Je nielen výpoveďou o sexuálnom zneužívaní neplnoletých, ale aj výkrikom po usmernení a sprevádzaní mladého človeka v jeho prvých skúsenostiach s vlastnou emocionalitou a sexualitou.